

ב"ה

סוכות

ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים
ויקרא כג, מ.

בשמחת בית השואבה – לא כל אחד רוקד

בסוף הלכות לולב¹ כותב הרמב"ם: "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתירה, שנאמר² ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים",

...ומסיים: "מצוה להרבות בשמחה זו, ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה, הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע".

...ובהקדמה - שהגבלה ש"לא היו עושין אותה . . . כל מי שירצה" היא דבר חידוש: בדרך כלל לא מצינו בעניני תורה ומצוות חילוקים אצל בני ישראל גופא בין "גדולי ראשי ישיבות והסנהדרין" וכיוצא בזה ל"כל העם". - ישנם חילוקים בין כהנים לזרים וישנא חילוקים בין מי שלא קרא ולא שנה כו', מי ששונא ענין של תורה, ומי שאוהב ענין של תורה; אבל לא מצינו בין בני ישראל שהם באותו גדר של אהבת השם אהבת התורה ואהבת ישראל, שלא "כל מי שרוצה" יכול להיות שייך לענין מסויים.

יש אמנם ענינים שעליהם אומרים "לא כל הרוצה ליטול את השם יטול"³, אבל, אין כאן חילוק בין סוגים של בני ישראל, אלא רק חילוק באישים, ועוד זאת, שאין זה בענין של מצוה, כי אם, בעניני הידורים או ציוויים וחיובים מיוחדים בלבד.

ואילו בנדון-דידן מדובר אודות חיוב שלמדים מהפסוק "ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים", ואף על פי כן אומרים ש"לא היו עושין . . . כל מי שירצה", אלא רק סוגים מיוחדים היו עושין השמחה עצמה, "אבל כל העם . . . באין לראות ולשמוע".

...ידוע הכלל שאמרו חכמינו ז"ל^[4] "לא יאמר אדם אי אפשי בבשר חזיר, אלא אפשי, ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי". ומפרש הרב המגיד ממעזריטש^[5], ד"היינו במי שלא חטא מעולם, אבל הבעל תשובה צריך להיות כל מיני רע ואיסורים מאוסים אצלו, ושיאמר אי אפשי כו', בכדי שלא יפול חס ושלום" (ע"ד שמצינו בגמרא^[6] כמה אזהרות והגבלות מיוחדות בנוגע למי ש"סורו רע").

ועל דרך זה בנדון-דידן: כאשר עומדים בחג האסיף, לאחרי עבודת התשובה - הנה כל זמן שהתשובה היא רק מיראה, שעל ידה "זדונות נעשים לו כשגגות", כך, שנשאר רושם מהמצב הקודם, "כבעל מום שנתרפא שמקצת שמו עליו", הרי שמחה בודאי צריכה להיות, שכן, אין לך שמחה גדולה מזו שעד עתה היה ברשות הקליפות והסטרא-אחרא, ועתה הוא בצוותא חדא עם מלך מלכי המלכים הקב"ה, אבל "להרבות בשמחה", שלא זו בלבד שיהיה מלא וחדור בשמחה, אלא שהשמחה תעלה על גדותיה, "דים גו' והותר" - הנה לא כל מי שירצה יכול לעשות זאת, כיון שלא כל אחד הגיע לדרגת תשובה מאהבה.

דבר ברור הוא שביום הכיפורים חזרו כל בני ישראל בתשובה, ...אבל, לא אצל כולם התשובה היא באופן ש"נעקר עונו מתחילתו", שלא נשאר רושם כלל, אלא ישנם כאלו שגם לאחרי התשובה נשאר אצלם רושם מהחטא, "כבעל מום שנתרפא שמקצת שמו עליו",

ולכן, אצלם ישנה ההגבלה בענין ד"להרבות בשמחה", ש"לא היו עושין אותה" (על דרך ההגבלה דבעל תשובה ש"צריך להיות כל מיני רע ואיסורים מאוסים אצלו, ושיאמר אי אפשי כו") - כי: ביחד עם החיוב להרבות בשמחה במקדש, היתה צריך להיות גם ענין היראה, כמו שכתוב^[7] "ומקדשי תיראו", והיינו, שהוצרכו להיות שני הפכים יחד: יראה גדולה ביותר, כפי שצריכה להיות היראה בבית המקדש, ושמחה גדולה ביותר, "להרבות בשמחה", והרי לאו כל מוחא סביל דא,^[8] שיוכל לאחד שני ההפכים ולכן "לא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה" - כיון שישנם כאלו שאצלם יכולים להתערב הענינים בדרך בלתי-ישרה.

קטע משיחת שמחת בית השואבה, ה'תש"כ רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ חכ"ז ע' 34.

- [\[1\]](#) פ"ח הי"ב.
- [\[2\]](#) ויקרא כג, מ.
- [\[3\]](#) ברכות טו, ב.
- [\[4\]](#) תו"כ ופרש"י קדושים כ, כו.
- [\[5\]](#) ראה מגיד דבריו ליעקב בהוספות ס"מ, וש"נ.
- [\[6\]](#) ב"מ נט, ב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צבייה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה